

2020-2023

ALVER KOMMUNE
Vi bygger Alver kommune

Planstrategi

1 Innleiing

Kommunal planstrategi er eit verktøy for politisk prioritering av planinnsatsen, for å sikre ei ressurseffektiv og målretta planlegging.

Planstrategien skal vedtakast av kommunestyret seinast eit år etter at det nye kommunestyret er konstituert. I tråd med Kommunal- og moderniseringsdepartementet si (KMD) tilråding har dei tre kommunane som blir Alver kommune frå 1.1.2020 vedteke å samordna planbehovet med heimel i PBL. § 9-1, før ny kommune formelt trer i kraft.

Regjeringa legg kvart fjerde år fram nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging. Dei nasjonale forventningane skal fylgjast opp i fylkeskommunen og kommunane sitt arbeid med planstrategi og planer, og vert lagt til grunn for statlege myndigheter si medverknad i planlegginga. Regjeringa har bestemt at FN sine 17 berekraftsmål, som Norge har slutta seg til, skal vere det politiske hovudsporet for å ta tak i vår tid sine største utfordringar. Det er difor viktig at berekraftmåla blir ein del av grunnlaget for samfunns- og arealplanlegginga.

2 Alver kommune

2.1 Mål og visjonar for Alver

Alver kommune skal vera ein heilskapleg samfunnsutviklar og byggja fellesskap i ein region med sterk vekst og utvikling (Intensjonsavtalen).

2.1.1 Verdier, mål og prinsipp

Følgjande er lagt til grunn i intensjonsavtalen for Alver kommune.

- Me skal byggja ein ny kommune.
- Alle kommunar er likeverdige partar.
- Me skal ha respekt for kvarandre sine tradisjonar, kulturar og sterke eigenskapar i noverande organisasjon.
- Me skal ta med oss beste praksis frå kommunane inn i den nye kommunen.
- Me skal byggja vidare på felles identitet og kultur.
- Me skal involvere innbyggjarar, tilsette og næringsliv.
- Me skal ha likeverdige tenester i heile kommunen.
- Me skal vidareføra lokal tenesteproduksjon der brukarane bur.
- Me skal ha innbyggjarrettleiing i alle rådhusa.
- Me skal digitalisera dialogen med innbyggjarane.
- Me skal leggja stor vekt på næringsutvikling og arbeidsplassutvikling

2.1.2 Prosjekt «Planarbeid mot Alver kommune»

For å sikre best mulig grunnlag for planarbeid og planprioritering inn i Alver, er prosjektet «Planarbeid mot Alver kommune» starta.

Mål: *Utarbeide grunnlag for planarbeid i Alver kommune*

Resultatmål

- *Kartlegge korleis kommunane arbeider med samfunnsplanlegging i dag og korleis dette blir organisert i eksisterande kommunar. Kartlegge overordna planar i kommunane Lindås, Meland og Radøy*
- *Status på planarbeid i dei tre kommunane i 2020*
- *Utarbeide ei analyse som skal vere grunnlag for planprioritering og planstrategi i Alver kommune*
- *Utarbeide forslag til planstrategi og legge grunnlag for planprogram for samfunnsdelen i Alver kommune (Vedtak i fellesnemnd august 2019)*

2.2 Planlegging som verktøy for heilskapleg og berekraftig utvikling

Kommunal planlegging er eit verktøy for å få ein berekraftig, brukarorientert, effektiv og resultatorientert offentlig sektor. Kommunal planlegging er og eit verktøy for å styrkje samfunnsutviklarrolla i kommunane.

I 2015 vedtok FNs generalforsamling 2030-agendaen for berekraftig utvikling. Agendaen har 17 utviklingsmål for å fremje sosial, miljømessig og økonomisk berekraft. FNs berekraftmål er verden sin felles arbeidsplan, mellom anna for å sikre sosial rettferd, god helse og stanse tap av naturmangfald og klimaendringar. Måla skal vise veg mot ei berekraftig utvikling på kort og lang sikt.

Kommunar har ein sentral rolle i å realisere berekraftmåla i Noreg. Dei er nærmast innbyggjarane, lokale bedrifter og organisasjonar. Kommunane er ansvarlege for mykje av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påverkar levekåra og utviklingsmoglegheitene til folk. I Alver har berekraftmåla vore ein del av arbeidet med utfordringsnotatet og vil vere ein del av dei overordna planane som planstrategien tilrår.

2.3 Planstrategien sin funksjon og avgrensing

Når kommunane Radøy, Meland og Lindås vert Alver i 2020 må vi ha ein strategi for korleis vi skal arbeide planstyrt i den nye kommunen. Planstrategien skal vise kva planer som må på plass for å gje retning til samfunnsutviklinga, og kva planer som Alver må prioritere for å sikre god forvaltning og tenesteyting.

Det kommunale plansystemet er sentralt for styring og prioritering i kommunal verksemd. Visjonar, mål og prinsipp som ligg i intensjonsavtalen er eit grunnlag for plansystemet og politikken inn i Alver

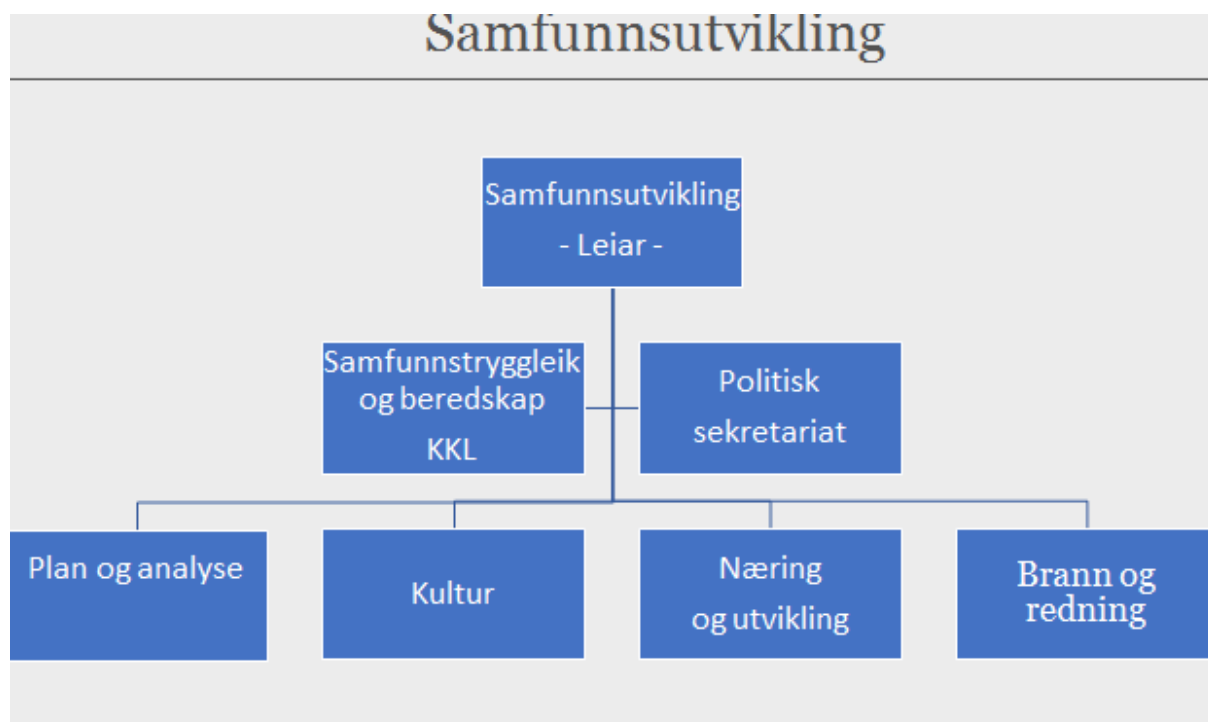

kommune. Mange av planane i dagens kommunar vil også vere gjeldande inn i Alver kommune, men det er viktig å starte arbeidet med å bygge det nye felles plansystemet og få på plass grunnlaget for ein kommuneplan.

3 Plansystem og planarbeid i Alver

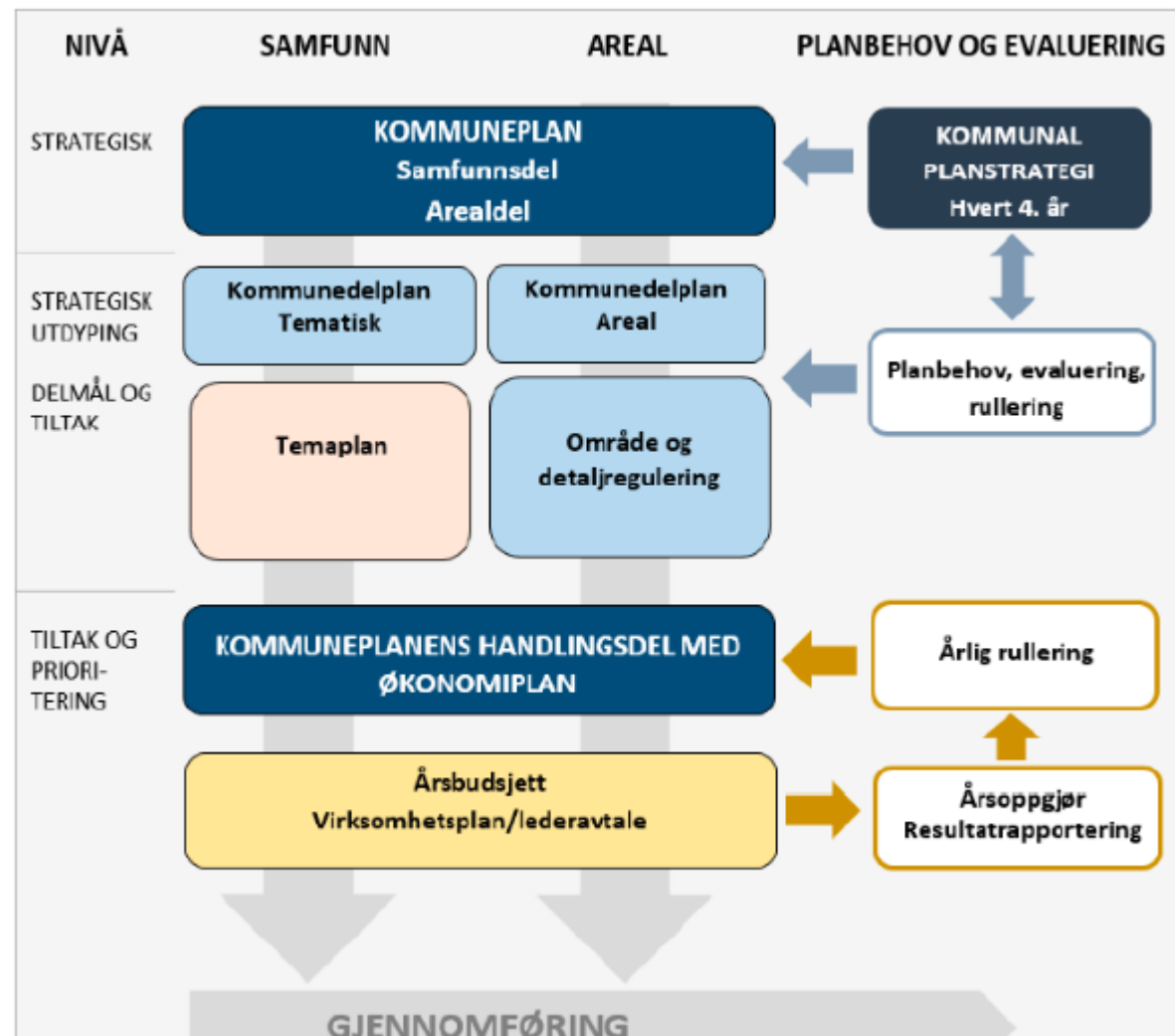
I Alver kommune skal planer vere eit godt styringsverktøy. Kva planer som blir prioritert vert vist i planstrategien. Planstrategien omtaler korleis plansystemet for Alver skal vere bygd opp med definisjonar av plantypar, omtale av rutinar, organisering og medverknadstrategi for planarbeid.

Det er eit potensiale for å utvikle betre system, struktur og ein konsistent bruk av ulike planomgrep for samfunnsplanlegginga på tema- og sektornivå. Vi har og sett dette behovet i organiseringa av arbeidet med overordna planer i Alver. Tenestemråde plan og analyse skal ha ansvar for å prosjektstyre og samordne fag og temaplanar.

3.1.1 Planlegging som del av kommunen sitt styringssystem

Figuren nedanfor gjev ei oversikt over planane som inngår i kommunane sitt plan- og styringssystem:

3.1.2 Definisjonar av plantypar

Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringar, mål og strategiar for kommunesamfunnet som heilskap, og som organisasjon. Samfunnsdelen gjev føringar for underordna planar i alle sektorar i kommunen.
Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens arealdel omfattar heile kommunen. Den er juridisk bindande og styrer den langsiktige arealutviklinga. Arealdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidreg til å bygge opp under mål og strategiar i samfunnsdelen.
Kommuneplanen sitt handlingsplan	Kommuneplanen sin handlingsdel er plan for gjennomføring av kommuneplanen sin samfunnsdel, kommunedelplaner og eventuelt andre planar. Handlingsdelen skal vise kva kommunen vil prioritere dei fire neste budsjettåra for å nå kommuneplanen sine mål.

Økonomiplan	Økonomiplanen skal omfatte heile kommunens virksomhet og gje realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventa utgifter og prioriterte oppgåver. Økonomiplanen skal omfatte minst ein 4-års periode, og vert revidert kvart år.
Årsbudsjett	Årsbudsjett er ein bindande plan for kommunen sine midlar og bruk av disse i budsjettåret. Årsbudsjettet skal konkretisere økonomiplanen og gjeld heile kommunen . I Alver vil vi samla kommuneplanen sin handlingsdel, 4- årig økonomiplan og årsbudsjett i eit dokument. Kommuneloven forsterkar koplinga mellom kommuneplanen samfunnsdel og økonomiplan. Handlingsprogrammet vise korleis vi skal følgje opp kommuneplanen. I tillegg inneheld handlingsprogrammet eit plan- og utredningsprogram. Denne skal følgje opp planstrategien med endeleg prioritering av når planoppgåvene skal gjennomførast med tildeling av ressursar.
Kommunedelplanar	Kommunedelplaner (KDP) kan utarbeidast for bestemte områder (areal), tema eller virksomhetsområder. Dei skal følgje opp utvalte mål i kommuneplanen sin samfunnsdel eller konkretisere arealbruken for eit avgrensa geografisk område. KDP har same juridiske status som kommuneplanen og det er krav om å følgje plan- og bygningslova om planprogram og planprosess.
Reguleringsplan	Reguleringsplan er ein arealplan for eit avgrensa område. Planen består av eit arealkart med tilhøyrande føresegn som seier noko om bruk, vern og utforming av areal og fysiske omgjevnader. Reguleringsplan kan utformast som områderegulering eller detaljregulering: Områderegulering er ein kommunal reguleringsplan som brukast der det er krav om slik plan i kommuneplanen, eller kommunen finner at det er behov for å gje meir detaljerte områdevisse avklaringar av arealbruken. Områderegulering utarbeidast som regel av kommunen. Detaljregulering er ein detaljert reguleringsplan for eit avgrensa område, og er ofte knytt til konkrete utbyggingsprosjekter. Både kommunen og private kan utarbeida detaljregulering.
Verksemdplaner	Verksemdsplaner er eit arbeidsverktøy for verksemdsleiar og tilsette. Dei er ein del av kommunen sitt styringssystem og skal med handlingsprogrammet forankre kommuneplanen sine strategiar og mål.

3.2 Organisering av planarbeid

Planarbeid i Alver skal organiserast som prosjekt. Planarbeidet skal følgje ein bestillingsrutine som viser kva plantype, styringsprosess og ansvarsliner som skal gjelde for planarbeidet. Det vert utarbeida ein prosjekttomtale der mandat, organisering og ressursbruk blir avklart. Det skal og avklarast korleis planane skal følgjast opp etter vedtak.

3.3 Medverknad

Samfunnsplaner betyr noko for innbyggjarane sine liv. Det skal vere rom for dialog og medverknad, og opne avgjerdsprosessar, slik skaper vi gode lokalsamfunn.

Øyvind Blom, dagleg leiar i Blom Fiskeoppdrett, gir sine tilbakemeldingar under eit innspelsmøte om næringsutvikling i Alver kommune.

3.3.1 Strategi som skal leggjast til grunn for kommunen sitt planarbeid:

- Auka bruk av digitale verktøy i planlegginga
- I innbyggjarportalen skal for Alver skal alle planer gjerast tilgjengelig så snart dei er vedteke
- Det skal vere system for å følgje planer i prosess digitalt
- Det skal leggast tilrette for tidlig involvering i kommunen sine planprosesser
- Barn og unge sine stemmer skal ha eit særleg fokus
- Vi vil bruke Innovative og kreative medvirkningsmetoder i arbeidet med kommunen sine overordna styringsdokument og planarbeid
- Kommunen skal prøve ut ulike arenaer for samskaping i samarbeid med frivillige, organisasjonar og andre aktørar

3.4 Planstatus i Radøy, Meland og Lindås

3.4.1 Andre planer

Det er gjennomført ei kartlegging av andre planar i dei tre kommunane, deler av dei er lagt til grunn for innspel til prioriteringar av planoppgaver for Alver.

4 Alver kommune sine utfordringsbilete

I nasjonale forventningar til lokal og regional planlegging peikar regjeringen på at vi står overfor fire store utfordringar:

*Å skape eit berekraftig
velferdssamfunn*

ALVER KOMMUNE

Vi byggjer Alver kommune

*Å skape eit økologisk
berekraftig samfunn gjennom
blant anna ein offensiv
klimapolitikk og ei forsvarleg
ressursforvaltning*

*Å skape eit sosialt
berekraftig samfunn*

*Å skape eit trygt
samfunn for alle*

Både regionale og lokale myndigheter har sentrale oppgaver med å handtere utfordringane. Planlegging er eit av vårt viktigaste verktøy.

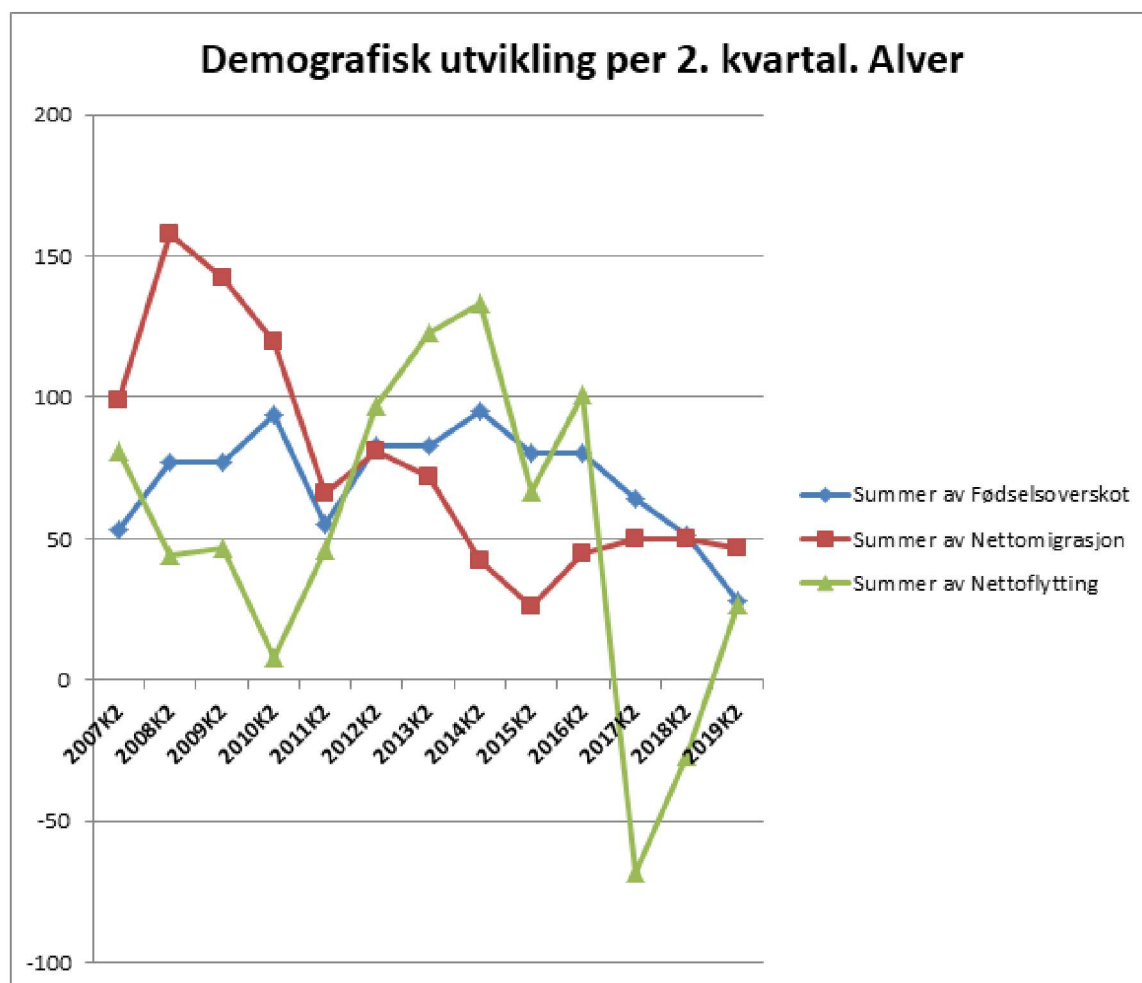
4.1 Utviklingstrekk i Alver

01.01.2020 vert Radøy, Lindås og Meland kommunar til Alver kommune. Som ein stor kommune, både geografisk og i folketal, står Alver kommune ovanfor nye utfordringar og moglegheiter. Det er utarbeida eit mogelighet og utfordringsnotat som tek utgangspunkt i nasjonal og regional statistikk. Målet er å skape eit bilete av den nye kommunen, kva status er, har vore og kva utfordringar og moglegheiter ein ser framover. Ved bruk kunnskapsbasert data kan vi peike på nokre tema som vil vere med å danne grunnlag for prioritering av planoppgåver i Alver.

4.1.1 Befolkningsframskrivingar og framtidig demografi

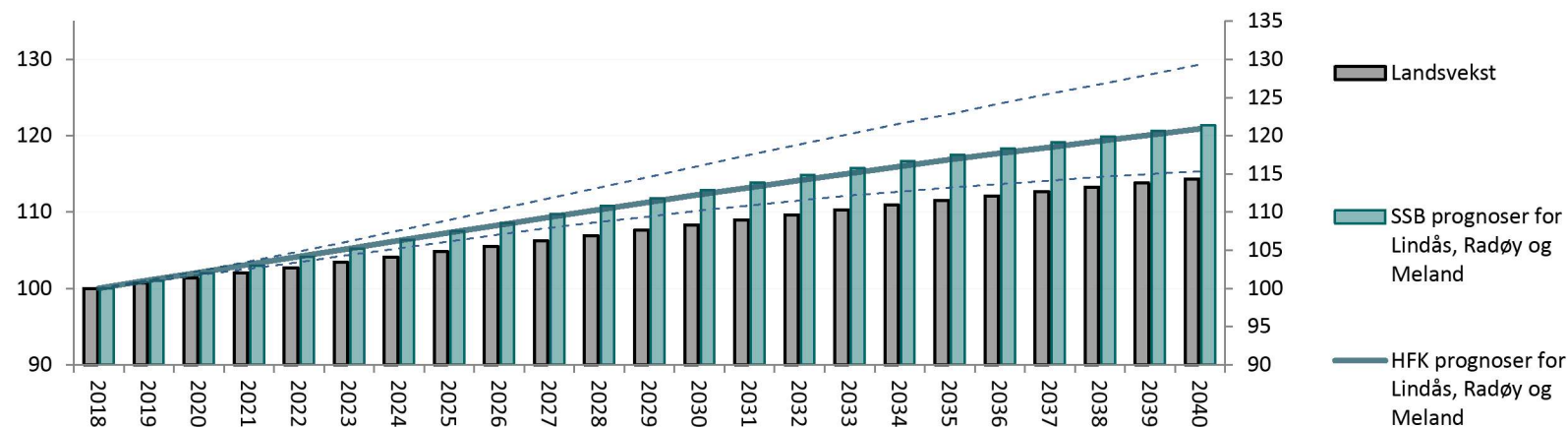
Det er særleg flyttemønstra som vil påverke befolkningsutviklinga i Alver kommune dei neste 20 åra.

Flyttingar innanlands forventast i dei siste befolkningsframskrivingane å fortsette i same mønster som dei har dei siste 10 åra, med fortsett sentralisering, særleg blant unge vaksne. Dette får konsekvensar som begge vil påverke Alver kommune. Ved at unge vaksne flyttar til meir sentrale strøk vert også ein større del av barna født sentralt. Dei eldre vert derimot i større grad att i bygdene, og distrikta kan dermed forvente ei sterkare aldring enn landet elles.

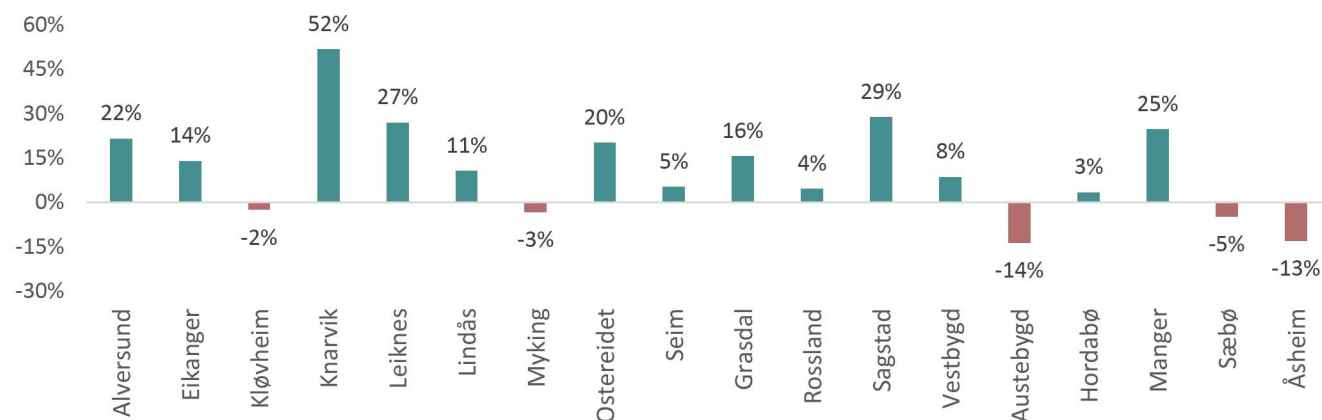
ALVER KOMMUNE

Vi bygger Alver kommune

Befolkningsframskrivingar for Alver i ulike alternativ. Søypane visar hovudalternativet til SSB, mens dei stipla linjene viser hhv. låg- og høgalternativet. 2018 = 100

Kjelde: SSB og Hordaland Fylkeskommune

Prognose befolkningsendring 2018-2033, etter skulekrinsar

Kjelde: Norconsult

Som ein del av Bergensregionen kan ein forvente at dei sørlegaste delane av den nye kommunen vil oppleve stor tilflytting på grunn av sin nærleik til Bergen. Dette viser og befolkningsprognosane frå SSB og Hordaland fylkeskommune, som begge spår ei auke på rett i overkant av 20 % dei neste 22 åra. Dersom prognosane treff vil dette bety at dagens befolkning på 28 997 vil passere 30 000 i løpet av 2021, og nå 35 000 i løpet av 2039. Samanlikna med landet vil Alver ha ein sterk befolkningsvekst.

4.1.2 Folkehelse og levkår

Folkehelsearbeid er samfunnet si samla innsats for å oppretthalde, betre og fremje helsa i befolkninga. Dette kan kommunane gjere mellom anna gjennom å styrke verdiar som gjev einskilde individ og grupper muligheit for ansvar, delaktigheit, solidaritet, meistring og kontroll over eige liv og situasjon.

Det er viktig at Alver i planlegginga motverkar og førebyggjer opphoping av levekårsutfordringar, og arbeider aktivt med tiltak for å styrkje tenester og setje i verk nærmiljøtiltak i levekårsutsette område. Gjennom planlegginga kan det leggjast gode rammer for ei betre folkehelse med meir aktivitet for alle grupper i befolkninga.

Sosial ulikheit i helse er systematiske helseforskjeller som følgjer inntekt, yrke og utdanning. Slike ulikskaper finn vi for dei fleste mål på helse, for begge kjønn og i dei fleste aldersgrupper.

Vi kan sjå på helse som endepunktet i ei årsakskjede. Grunnleggjande sosiale tilhøve som utdanning og økonomi vil saman med miljøtilhøve, levevanar og helsetenester påvirke helsa. Kommunen kan setje inn tiltak for å bedre helsa og utjevne helseforskjeller på alle ledd i årsakskjeden. Nøkkelen til reduserte helseulikskaper ligg i den samla innsatsen, og ikkje i nokon få enkelttiltak. Her har Alver verkemiddel.

Når Alver kommune lager planar eller godkjenn tiltak, bør ein reflektere over:

- Kan innsatsen eller tiltaket slå ulikt ut for ulike grupper?
- Sikra kommunen aktivt gode vilkår for god psykisk og fysisk helse i planlegginga?
- Er det økonomiske, sosiale eller fysiske barrierer som gjer at ikkje alle kan gjere nytte av tiltaket eller tenesta?
- Krev tiltaket, arealet eller tenesta spesielle kunnskap eller ressursar som er ulikt fordelt i befolkninga?

Desse vurderingane må byggje på statistikk og analysar, og kunnskap om lokale tilhøve. Som eksempel kan ein leggje til grunn at barn og unge som ikkje bur nær lokalsentra i Alver, i stor grad vil vere avhengig av å bli køyrt med bil for å kunne delta på ulike sosiale arenaer. Dei som ikkje bur nær eit grøntområde/tursti vil ikkje kome seg på tur utan at nokon kan køyre dei. Men ikkje alle har bil sjølv, eller noen som kan køyre dei. Vi veit og at ungdom i Alver ynskjer fleire tilbod på fritida si. Kva skal dei halde på med om dei ikkje er med i korps eller idrettslag? Slik lokalkunnskap, kunnskap om sosial ulikskap, og tydinga av mellom anna deltaking for folkehelsa, må leggjast til grunn for avgjerder i Alver kommune. Det må ein kunne sjå igjen både i planstrategien, kommuneplanen sin samfunnsdel, og i arealdelen med formål, føreseigner og omsynssoner.

4.1.3 Busetjingsmønster

Med areal på om lag 680 kvadratkilometer er Alver kommune blant dei større kommunane i Vestland fylke. Frå Nordhordlandsbrua til dei ytste delane av Lindåshalvøya, Radøy eller Holsnøy er det mellom tre og fire mil. Dei viktigaste samferdsleårene i kommunen er Europaveg 39 over Flatøy og vidare langs sørsida av Lindåshalvøya, og fylkesveg 57 mellom Knarvik og Mongstad.

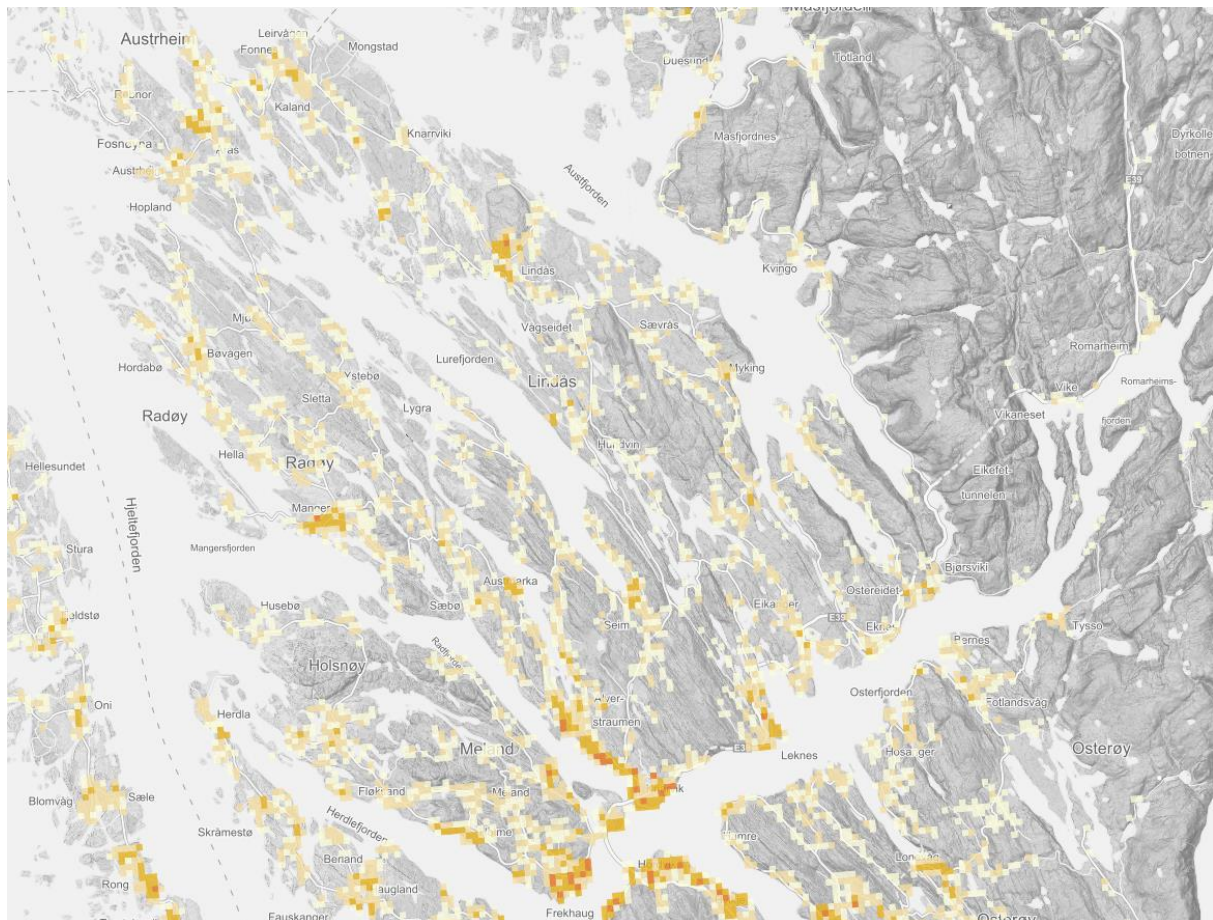
Dei største konsentrasjonane av busetnad finn vi sør-vest i kommunen, langs aksa Frekhaug-Knarvik- Alversund, som har hatt sterk vekst dei siste tiåra. Kommunen kjenneteiknast likevel av eit spreidd busetjingsmønster.

Om lag 9 500 innbyggjarar, eller 33 prosent av innbyggjarane i Alver kommune, har Knarvik som sitt næraste senter. Av lokalsentera er det Frekhaug som har flest innbyggjarar i sitt omland. Dei 5 360 innbyggjarane som sokna til Frekhaug utgjorde 19 prosent av innbyggjartalet i Alver i 2018. Dei andre lokalsentera er meir jamne, med omland mellom 1 900 og 3 800 innbyggjarar.

Folketettleik kring sentera er òg med å støtte opp under handel- og tenestetilbod og påverkar kva type handel eller tenester det er marknad for.

ALVER KOMMUNE

Vi byggjer Alver kommune

4.1.4 Senterstruktur

Rolla til Knarvik som kommunesenter er å tilby tenester som har heile kommunen som nedslagsfelt. Med statusen som regionssenter følgjer òg tilrådingar frå regionale myndigheiter om at funksjonar som har Nordhordlandsregionen som nedslagsfelt bør plasserast i Knarvik. Det inneber også at handelstilbodet i regionssenteret kan dimensjonierast med omsyn til at innbyggjartalet i heile regionen. I tillegg har Knarvik funksjon som lokalsenter for dei 9 500 innbyggjarane som har det som næraste senter.

4.2 Berekraftig utvikling som premiss

Alver kommune ynskjer ei utvikling som imøtekjem vårt forbruk og investeringar, utan at det svekker innbyggjarane sine moglegheiter til i framtida å få dekkja sine sosiale, kulturelle, økonomiske og materielle behov. Det å vere ein kommune i vekst i ein attraktiv region vil, om det handterast på ein god måte, gje positive ringverknader. Ei utvikling med berekraft som eit prinsipp medfører at innsatsen må rettast mot fleire områder. Alversamfunnet legg til grunn at kjerna i berekraftig utvikling er å behandle økologisk, økonomisk og sosial berekraft i ein samanheng.

Sosial berekraft: Eit samfunn som gjer innbyggjarane lik tilgang til sysselsetting, kultur, eigna bustader, og gode bumiljø, utdanning, tryggleik og deltaking i lokalsamfunnet.

Økonomisk berekraft: Eit samfunn som skapar verdiar og utvikling i lokalsamfunnet som over tid opprettheld eit godt velferd- og tenestetilbod.

Miljømessig berekraft: Eit samfunn som tek overordna miljøomsyn, sikrar miljø- og naturressursar mot nedbygging og forureining og bidreg til å førebygga klimaendringar.

4.2.1 Sosial berekraft

Det er hovudsakleg tre trendar som påverkar den sosiale berekrafta i Alver kommune dei neste åra. Det eine er at talet eldre personar vil auke kraftig. Det andre er at ungdomskulla, som per. i dag er store i kommunen, blir endå større. Og det tredje er at innvandrarar, eller born av innvandrarar, utgjer ein større del av befolkninga. Alt dette gjev oss potensielle utfordringar knytt til inkludering og integrering.

Den generelle helsetilstanden blant eldre er betra dei siste åra. Det inneber at eldre i dag truleg har betre føresetnadar for deltaking og aktivisering enn tidlegare generasjonar. Det er positivt for dei eldre sjølv, men like viktig er det at den ledige tida dei disponerer utgjer ein potensiell ressurs for

lokalsamfunnet. Det er òg vesentleg at vi ikkje vurderer alle over pensjonsalder som ei einsarta gruppe. Aldersspennet og variasjonen i helsetilstand internt i denne gruppa er stor.

Også ungdommar kan vere ei utsett gruppe med omsyn til psykisk helse eller kjensle av livsmeistring. Ungdataundersøkinga som Hordaland fylkeskommune gjennomførte i 2018 syner til dømes at 24 prosent av elevane som deltok i undersøkinga frå Alver kommune svarar at dei er “veldig eller ganske mykje plaga av einsemd”, mot 21 prosent i fylket under eitt. Omfanget er større blant jenter enn blant gutar, og aukar med alderen. Undersøkinga syner også ein samvariasjon imellom familieøkonomi og omfanget av born og ungdom som føler seg einsame.

Blant familiar med “god råd” er det berre 20 prosent av ungdommane som svarar at dei føler seg einsame, medan heile 50 prosent av borna frå familiar med “dårleg råd” svarar det same. Talet på born som bur i låginntektsfamiliar auka i Alver kommune. Samstundes må vi understreke at store ungdomskull fyrst og fremst er ein ressurs for samfunnsutviklinga. Ungdommar disponerer mykje fritid og mange har engasjement for å bidra til aktivitet i miljøet dei er ein del av.

Innvandrarar er ein stor ressurs for kommunen. Kulturelt mangfald i skule og barnehage, gjennom ulikheiter i kultur, språk og religiøs bakgrunn kan vere ei verdifull kjelde til kunnskap og forståing og kan bidra til anerkjenning av ulikheiter. I ei stadig meir globalisert verd vil språkkunnskapar og interkulturell forståing spele ei viktig rolle. Ein kommune som tek i bruk språklege og fleirkulturelle ressursane vil stå sterkare i møte med sosiale og økonomiske problem i framtida.

Vidare vil forsørgjarbyrden til den delen av befolkninga i yrkesaktiv alder berre auke dei neste 20 åra. Å sikre effektiv og god integrering av innvandrarak slik at dei kan delta på arbeidsmarknaden, vil vere med å sikre et godt og fullverdig tenestetilbod i kommunen.

4.2.2 Økonomisk berekraft

Kommunen si økonomiske berekraft heng tett saman med den demografiske utviklinga. Dei tre hovudtrendane nemnd i førre avsnitt; fleire eldre, fleire ungdommar og fleire innvandrarak er også dei mest betydingsfulle for økonomisk berekraft.

At talet eldre aukar- den såkalla eldrebølgja, inneber at ein vesentleg del av dei sysselsette i Alver vil gå av med pensjon i åra som kjem. Sjølve pensjonsutgiftene, som er mykje omtala i forbindelse med eldrebølgja, fell ikkje på dei kommunale budsjetta. Men å erstatte arbeidskrafta og kompetansen som forsvinn med pensjonistane kan bli krevjande, både for næringsliv og offentleg tenesteyting. Fleire eldre er friske lengre, og mange bur heime i høg alder og klarer seg sjølv, eller har litt hjelp. Likevel må kommunen planlegge for auka etterspurnad etter helse-, pleie- og omsorgstenester til dei eldste. Fleire alvorlege sjukdomar har auka førekomst hos dei eldste, og det er kjent at til dømes risiko for demens og kreft aukar med alderen, og mest hos dei eldste.

Det vil vere viktig at sysselsettingsgraden i kommunen er høg. Tiltak som bidreg til at unge fullfører vidaregåande skule og får ei utdanning som gjer at dei får seg arbeid, vil ha innverknad på tilhøvet mellom tal yrkesaktive og tal pensjonistar. Andre tiltak for reduksjon av arbeidsløyse vil og ha betydning. Lindås kommune er i dag ein pioner innan velferdsteknologi. Dette gjev moglegheiter og eit potensial for effektiv tenesteproduksjon, som ein også kan dra nytte av i Alver kommune.

Alver kommune er i den heldige situasjonen at ein ventar vekst i ungdomskulla. Det påverkar behovet for skuleplassar og utdanningspersonell i kommunen, og får såleis betydning for kommuneøkonomien. På noko lenger sikt vil dei store ungdomskulla bli ein viktig arbeidskraftressurs i kommunen. Det kan kompensere for noko av arbeidskrafttapet som vil skje ved at mange når pensjonsalder. Tiltak som kan rekruttere unge til yrker det er etterspurnad etter, vil ha innverknad på moglegheita til å oppretthalde og vidareutvikle dei kommunale tenestene.

4.2.3 Miljømessig berekraft

Den økologiske berekrafta til Alver kommune er påverka både av utviklinga i folketalet og av endringar i folkesamansetninga. I åra som kjem ventar vi at folketalet i Alver kommune kjem til å auke. Forbruket til dei nye innbyggjarane vil ha både lokale, regionale og globale konsekvensar. Dei viktigaste lokale konsekvensane er knytt til arealbruk. Å disponere areal til bustadar og næringsareal har betydning for jordvern, biologisk mangfald og kultur- og naturlandskap. Lokalisering og utnyttingsgrad påverkar kor mykje areal vi må ta i bruk. Vidare har val av bygningstypar og buformer påverknad på behovet for bygningsmaterialar og energibruken i bygningsmassen.

Arbeidsmarknaden i Alver er sterkt integrert med Bergen. Vi må derfor rekne med at den venta folketalsveksten i Alver vil gi fleire pendlarar. Transport er den viktigaste kjelda til klimagassutslepp i Noreg, men har også betydelege *lokale* miljøkonsekvensar. Kva transportform pendlarane vil nytte i framtida har difor stor betydning for luftkvaliteten, både i eigen kommune og i nabokommunane. Dette heng også saman med arealplanlegginga i kommunen. Utnyttingsgrad og lokalisering av

bustad- og næringsområde påverkar avstandane i kommunen, som igjen påverkar potensialet for å bruke kollektivtrafikk.

Samansetjinga av folkesetnaden, og endringa av denne, har betydning for økologisk berekraft ved forskjellige grupper innbyggjarar forbrukar ressursar i ulik grad. Til dømes kan ein aukande del pensjonistar bidra til å dempe veksten i talet pendlarar. Pensjonistar har også lågare kjøpekraft og dermed lågare forbruk enn kva sysselsette har. Liknande samanhengar kan òg tenkast for andre endringar i folkesetnaden, men det er vanskeleg å seie korleis dette vil påverke økologisk berekraft i Alver kommune.

4.2.4 Oppsummering frå moglegheit og utfordringsnotatet

Demografi

- Alver kommune har lenge hatt sterk folketalsvekst som følgje av tilflytting, innvandring og fødselsoverskot.
- Tilflyttinga av barnefamiliar har bidrege til ei ung befolkning.
- Folketalsveksten har vore sterkast i sentrale delar av kommunen, langs aksa Frekhaug, Knarvik, Alversund.
- Det er venta vekst i alle aldersgrupper i åra som kjem, men prosentvis er veksten venta å vere størst blant dei eldre.

Sosial ulikskap i helse

- Ungdommar som er nøgde med lokalmiljøet sitt er mindre i Alver enn i samanliknbare kommunar
- Tal på ungdommar som er mykje plaga av einsemd er større i Alver enn i samanliknbare kommunar.
- Born som bur i hushaldningar med vedvarande låg inntekt har vakse dei siste ti åra.
- Ein av fem ungdommer fullfører ikkje vidaregående skule

Busetjing- og flyttemønster

- Stadig større del av innbyggjarane i Alver kommune bur i tettbygde område, men andelen er lågare enn i samanliknbare kommunar.
- Dei fleste barnefamiliane i kommunen bur i dei sentrale delane av kommunen.
- Dei fleste over 70 år bur i dei sentrale delane av kommunen.
- Tilflyttinga til Alver har vore sterkast i områda Frekhaug, Knarvik og Alversund. Dei same områda har hatt sterk tilflytting frå andre delar av kommunen.
- Størsteparten av dei som flyttar internt i Alver kommune flyttar innanfor sitt eige nærområde

Næringsutvikling

- Næringsstrukturen i Alver er særmerka ved at andelen som jobbar innan industri er stor.
- For privat sektor har arbeidsplassutviklinga vore sterkast innan transport og lagring, samt eigedomsnæringa.
- Tapet av arbeidsplassar har vore størst innan handelsnæringa, overnatting og servering samt fleire industrinæringar
- Alver har betydeleg handelslekkasje til Bergen

Infrastruktur og samferdsel

- I områda med størst utbyggingspress er det eit relativt stort behov for oppgradering av vatn- og avlaupsanlegg, medrekna systematisk vedlikehald av m.a. vasskjelder.

Naturmiljø, landskap og klima

- Sidan 2005 har det blitt om lag 600 dekar mindre jordbruksareal i Alver kommune
- Mellom 2005 og 2018 blei det oppført om lag 1 100 nye bygningar i strandsona i Alver kommune. Dei fleste av desse var garasjar og uthus.
- Kommuneplanarbeidet må mellom anna omfatte det særmerkte landskapet i Alver frå hav til fjell, dei spesifikke klimautfordringane som for ein stor del følgjer av auka nedbørsmengder, forvaltning av særmerkte naturtypar, vilkåra for landbruksdrift, ferdsel og friluftsliv, forvaltning av kystkulturen og øykulturen.

Kommunal tenesteyting

- Helse og omsorg står for 31 prosent av utgiftene til Alver kommune
- Andelen brukarar av omsorgstenester i Alver ligg om lag på landsgjennomsnittet målt per 1000 innbyggjar.
- Per 2018 var det 3 661 grunnskuleelevar i Alver kommune, fordelt på dei 22 kommunale grunnskulane.
- Alle skulane i kommunen oppfyller normkrava til lærartettleik for 5.-7. trinn.
- Seks skular i kommunen oppfyller ikkje normkrava til lærartettleik for 1.-4. trinn.
- Barneskulane i Alver har låg måloppnåing i nasjonale prøvar, samanlikna med gjennomsnitt for fylket og Noreg under eitt
- Det er om lag like mange born per årsverk i barnehagane i Alver som i fylket og landet under eitt.

5 Vurdering av planbehov i Alver

Vurdering av planbehovet for Alver er basert på:

- Intensjonsavtalen
- Status og erfaringar med kommunal planstrategi i dei tre kommunane
- Planstatus i dei tre kommunane med særlig fokus på planoppgåver som er vesentlige å ha på plass i ein tidlig fase i ny kommune
- Nasjonale og regionale rammer for planlegging og ynskje om meir effektiv planlegging
- Mogelighet og utfordringsdokumentet

Prioritering

- 1) Behovet for felles kommuneplan for Alver kommune
- 2) Tydeleggjering av funksjon og rolle til dei definerte sentra i Alver kommune (Regionsenter, kommunesenter, lokal- og nærsenter)
- 3) Heilskapleg utvikling av den sørlege delen av kommunen – utviklingsaksen Frekhaug – Knarvik - Alversund
- 4) Tydeleggjering av rolla som samfunnsutviklar og utvikling av framtidssretta tenester

5.1 Behov for felles kommuneplan for Alver

Mål for samfunnsutviklingen skal avklarast gjennom ny kommuneplan. Samfunnsdelen har ein viktig rolle som verktøy for planlegging for ei berekraftig samfunnsutvikling, strategisk styring, politisk styring og medvirkning. Skal samfunnsdelen ha ein slik rolle for kommunestyre i Alver, bør den utarbeidas uavhengig av arealdelen og vedtakast så tidlig som mulig i perioden.

Når kommunar slår seg sammen vil den enkelte kommune sine arealplaner gjelde som før sammenslåinga. Gjeldande arealdeler vil i realiteten bli tre kommunedelplanar i den nye kommunen. Planen vil gjelde det samme arealet som før, den vil være rettslig bindende og styrearealdisponeringa på same måte som før sammenslåingen. Men planane vil ikkje vere samordna. Innbyggjarane og næringsliv i Alver treng ein føreseieleg og felles forvaltningspolitikk. Målet er difor å få vedteke ein ny arealdel for den nye kommunen så raskt det er mulig. Alver kommune er best tent med at kommunestyre i den nye kommunen ser areal i samanheng og utviklar ein arealpolitikk tilpassa dei utfordringane og muligheitene som den nye kommunen vil stå ovanfor.

I det arbeidet må vi gjere ei heilskapleg vurdering av viktige tema som demografisk utvikling, mobilitet, lokalisering av nærings- og buområder og utvikling av senterstruktur.

5.1.1 Kommuneplan for Alver vert utarbeida i planperioden i to fasar:

- Samfunnsdelen med overordna arealstrategi vedtak innan 2021
- Arealdelen i tråd med ny samfunnsdel, med vedtak innan vår 2024

Samfunnsdelen med arealstrategiar vil vere førande for arealplanarbeidet.

5.1.2 Andre områder med planleggingsbehov

Planstatusen viser at mange tema- og kommunedelplaner er vedtatt i dei tre kommunane, men plan oppgåver er også sett på vent for å kunne sjå dette i samanheng med ny kommune. Ny overordna politikk for samfunnsutviklinga vil bli nedfelt i ny kommuneplan. Nye strategiske planbehov utover det, er knytt til ulike samfunnsutfordringar der kommunen har behov for kunnskap eller utdyping. Det er behov for planer på områder der det er nødvendig å få på plass ein felles politikk, forvaltning eller prioritering av tiltak, så tidlig som mulig.

6 Planstrategi for Alver 2020-2024

6.1.1 Samfunnsdel for Alver

Samfunnsdelen er kommunen sitt viktigaste strategiske verktøy for å samordne samfunnsmåla for Alver.

6.1.2 Prosess for arbeid med samfunnsdel for Alver kommune

Hausten 2019 går vi i gang med planlegging av arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel for Alver kommune. Arbeidet med samfunnsdelen blir unik i den forstand at vi skal etablere ein heilt ny kommune. Tre kommunar skal knytast saman til ein. Arbeidet med ny kommuneplan vil vere eit viktig verktøy for å lykkes i denne transformasjonsprosessen.

Å byggje den nye kommunen skal bety noko for utviklinga av stadsidentitet og tilhørsle, og for framtida sitt miljø og samfunn. Det må utarbeidast ein felles kommuneplan som legg føringar for korleis ønska vekst og utvikling skal skje. Det er viktig at Alver er kjent med sine framtidige utfordringar og at kommuneplanen synleggjer kva ulike behov og omsyn som skal bli vekta mot kvarandre. Det er utarbeida eit utfordringsnotat som skal danne grunnlag for å velje ut kva hovudtema vi skal fokusere på i planen.

FN's berekraftsmål skal leggst til grunn for Alvers nye kommuneplan. Berekraftsmåla vil vere ein del av kommunen sitt overordna styringsmål, og det må etablerast eit system som sikrar at berekraftsmåla blir følgt opp og at resultat blir oppnådd.

Det vil vere eit godt plangrep å få på plass arealstrategi i samfunnsdelen til kommuneplanen. Dette kan gjere arealplanane betre tilpassa behova og utfordringane til samfunnet. Arealstrategien kan medverke til heilskapleg avveging mellom nasjonal, regional og kommunal arealpolitikk. Arealstrategien gjev langsiktig retning til areal- og ressursforvaltninga til kommunen.

6.1.3 Organisering

Arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel vil bli organisert som eit prosjekt med ei administrativ prosjektgruppe og med tilhøyrande tverrfaglege arbeidsgrupper for å sikre god fagleg diskusjon av alle tema. Det er vanleg at formannskapet er politisk styringsgruppe for prosessen. Det blir lagt opp til tett samarbeid mellom prosjektgruppa og politisk styringsgruppe.

6.1.4 Medverknadsstrategi for samfunnsdelen

Kommuneplanen sin samfunnsdel er viktig for alle som bur og driv næring i Alver kommune. Før vi startar med sjølv planen, ønskjer vi å høyre kva ulike grupper i kommunen meiner om framtida si. Målet er å sikre brei og god medverknad på alle tema samfunnsdelen skal omhandle. I løpet av prosessen vil vi legge opp til god tid til medverknad og hente inn innspel frå tre hovudgrupper; innbyggjarar, frivillige lag og organisasjonar, næringsliv, administrasjonen og politiske råd og utval. Det vil det bli laga konkrete medverknadsopplegg til desse hovudgruppene. Målet er å motivere flest mogleg til å kome med innspel. Strategien er å seinke terskelen, ved å ta i bruk blant anna etablerte møteplassar, digitale verktøy og sosiale medier.

6.1.4.1 Form

Kommuneplanen sin samfunnsdel skal vere eit kortfatta, spissa og tydelig dokument. Planen skal vere eit konsistent planverktøy som sikrar god styring gjennom handlingsplan/ økonomiplan og andre plandokument i perioden. Arealstrategiane skal gje overordna føringar for kommunen si fysiske utvikling i eit langsiktig perspektiv og leggst til grunn for revisjon av kommuneplanen sin arealdel.

6.1.4.2 Framdriftsplan

Fase	Aktivitet	Haut 2019	Vår 2020	Haut 2020	Vår 2021
Fase 1: Plan-	Administrativ planlegging	x			

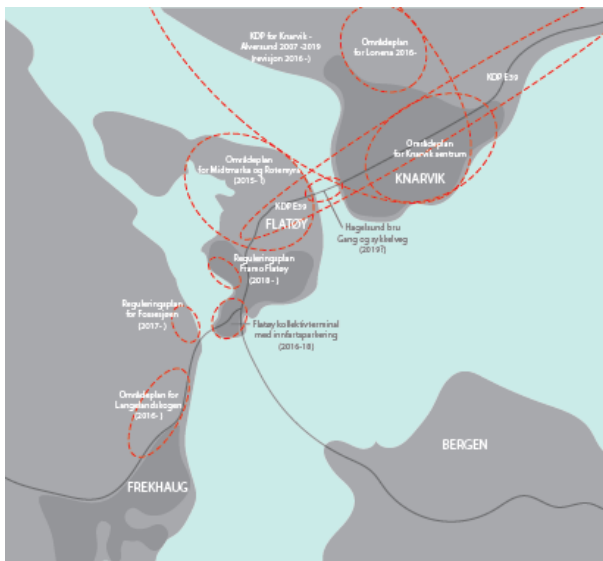
program					
	Politisk involvering		x		
	Planprogram på høyring og offentlig ettersyn		x		
	Vurdering av innspel		x		
	Vedtatt planprogram		x		
Fase 2: Samfunns- delen	Medverknadsperiode		x		
	Samfunnsdelen				
	Frist for innspel i medverknadsperioden			x	
	Utarbeiding av rapporter				
	Politisk involvering			x	
	Arbeidsmøte med kommunestyret			x	
	Utarbeiding av høyringsutkastet			x	
	Politisk handsaming			x	
	Høyring og offentlig ettersyn				x
	Vurdering av merknadar og innspel				x
	Tilråding i formannskapet				x
	Vedtak i kommunestyret				x

6.1.5 Samfunnsanalyse/mulighetstudie i aksen Frekhaug – Knarvik- Alversund

Heilskapleg utvikling av den sørlege delen av kommunen – utviklingsaksen Frekhaug – Knarvik - Alversund

Dei største konsentrasjonane av busetnad finn vi sør-vest i kommunen, langs akse Frekhaug-Knarvik- Alversund, som har hatt sterk vekst dei siste tiåra. I dette området er det fleire nyleg vedtekne planer og omfattande planer i prosess. Her er det tilrettelagt for bustader, næring og infrastruktur. Samfunnsanalysen vil ha mål å vurdere potensiale i eit overordna perspektiv, med fokus på dagens situasjon og vurdering av planane i området. Slik kan vi og ta strategiske val med omsyn til korleis vi skal utvikle gode bustadmiljø, grøn mobilitet, grønstruktur og næring. Det bør utarbeidast ei samfunnsanalyse/ mogleighetsstudie for akse Frekhaug-Alversund- Knarvik.

Kart som syner planer i prosess i utviklingsaksen Knarvik- Alversund – Frekhaug

6.1.6 Samfunnsanalyse og mulighetstudie for lokal- og nærsenter i Alver

Tydeleggjering av funksjon og rolle til dei definerte sentra i Alver kommune (Regionsenter, kommunesenter, lokal- og nærsenter) I Intensjonsavtalen for Alver kommune er det vedteke ein senterstruktur for den nye kommunen. Knarvik er kommunesenteret i Alver kommune, men har også funksjon som regionsenter i regionen Nordhordland. I tillegg har Frekhaug, Manger, Ostereidet, Lindås, Vikebø og Bøvågen status som lokal og nærsenter. Desse har ulik karakter, storleik og tenestetilbod til innbyggjarane. Det bør gjennomførast ei overordna analyse på lokal og nærsentra i Alver. Sentrale problemstillingar vil vere: Kva funksjon har sentra i dag og korleis kan vi sjå på dei i samanheng. Kva finst av tilgang på fritidstilbod og offentleg og privat tenesteyting? Korleis er demografien, kva omland høyrer til lokalsentra? Kva areal er sett av til bustad og næring? Dette vil gjere oss i stand til å peike på nokre moglegheiter og utfordringar i lokalsentra, for at dei skal vere eit godt tilbod til innbyggjarane og bidra til ei god heilskapleg utvikling i Alver. Ei samfunnsanalyse og mulighetstudie kan og danne grunnlag for vidare område og detaljplanlegging i lokalsentra i Alver, til dømes som områdeplanar for Austmarka- Alversund, Bø-sentrum, Manger sentrum og Lindås senter.

Prioriterte planer i perioden 2020-2024

Planer	Om planen	Oppstart	Avslutt	Ansvar
Samfunnsdelen med overordna arealstrategi		Vår 2020	2021	Plan og analyse
Arealplan		Vår 2021	2023	Plan og analyse
Kommunedelplan				
Kommunedelplan for oppvekst		Vår 2020		Oppvekst prosessstyrt frå plan og analyse
Kommunedelplan for helse, sosial og omsorg		Vår 2020		Helse prosessstyrt frå plan og analyse
Temaplaner				
Temaplan for idrett, friluftsliv og folkehelse	Det er utarbeida eit strategi og styringsdokument for idrett og friluftsliv. Det dekker behovet i ein overgangs-periode. Det bør utarbeidast ein temaplan for idrett, friluftsliv og folkehelse. Dette er nødvendig både for å få spelemidlar til anlegg, og for å sjå heilskapleg på behov for anlegg og tiltak i ny kommune.	Vår 2020		Kultur i samarbeid med plan og analyse
Kulturminneplan	Kommunane har hovudansvaret for å identifisere, verdsetje og forvalte verneverdige kulturminne, kulturmiljø og kulturhistoriske landskap i tråd med nasjonale mål. Lindås og Meland har avventa å utarbeide kulturminneplan til vi er Alver kommune	Grunnlagsarbeid haust 2020 Kultuminneplan blir eine del av arbeidet med arealplan		
Kulturplan	Kulturplan vil vere ein del vere ein del av arbeidet med samfunnsdelen.			
Plan for beredskap og		Haut 2020		Samfunnsutvikling

ALVER KOMMUNE

Vi byggjer Alver kommune

<i>Samfunnstryggleik</i>				
<i>Hovudplan for vatn og avlaup</i>		Vår 2020		Teknisk drift og forvaltning
<i>Overordna vedlikehaldsplan for kommunale vegar</i>		Haust 2020		Teknisk drift og forvaltning
<i>Overordna vedlikehaldsplan for kommunal bygningsmasse</i>		Vår 2020		Teknisk drift og forvaltning
<i>Landbruks- og akvakulturplan</i>	Intensjonsavtalen seier at Alver kommune skal utarbeida ein landbruks- og akvakulturplan. Vil vere eit sentralt tema i samfunnsdelen			
<i>Klima- og miljøplan</i>	Intensjonsavtalen seier at den nye kommunen vil utarbeida ein klima- og miljøplan. I arbeidet vil vi ha særskilt fokus på alternative energiformer, miljøeffektive løysingar og å førebyggja klimaendringar gjennom lokal handling.	Fokus på klima og miljø bør vere i eit overordna perspektiv og skal gjennom-syre alle planer vi arbeider med i Alver. Dette blir ein del av arbeidet med samfunnsdelen	Vår 2020	Plan og analyse og næring
<i>Strategisk næringsplan</i>		Haust 2020		Samfunnsutvikling
<i>Alkoholpolitisk plan for Alver</i>	Kommunane har utsatt å rullere sine Alkohol-politiske handlingsplaner i påvente av ny kommune. Ny felles plan må utarbeidast.	Vår 2020	Vår 2020	Helse
<i>Smittevernplan</i>	Smittevernplan er lovpålagt og må utarbeidast for Alver	Vår 2020	Vår 2020	Kommuneoverlege
<i>Trafikk tryggleiksplan</i>		Haust 2022	Vår 2023	Teknisk drift og forvaltning
<i>Bustadsosial handlingsplan</i>		Vår 2022		Helse og Teknisk drift og forvaltning
Strategiar				

ALVER KOMMUNE

Vi byggjer Alver kommune

<i>Digitaliseringsstrategi</i>	Digitaliseringsstrategien for Alver skal være et helhetlig, overordnet og styrende dokument som favner all digitaliseringsvirksomhet i kommunen. Den skal kommunisere retning og prioriteringer, både innad i kommunen, og utad til samfunnet.	Intensjonavtalen sier»Den nye kommunen vil prioritera IKT i informasjon og dialog med innbyggjarane, og ynskjer å vera i front når det gjeld IKT i tenesteproduksjon»		Næring, IKT
<i>Blågrønn strategi Strategi for å koble sammen blågrønne strukturer i region og lokalsenter</i>	Blågrønne strukturer er nettverket av blå (vann) og grønne områder som ligger mellom og utanfor by og tettstad bebyggelsen. Dette er store og små naturområder, kulturlandskap og områder tilrettelagt for lek og rekreasjon, og vassdrag	Vår 2021	Ein del av areal-delen	Samfunnsutvikling og teknisk drift og forvaltning
<i>Samfunnsanalyser/mulighetsstudier</i>				
<i>Mulighetsstudie Frekhaug-Alversund-Knarvik</i>		Vår 2020		Plan og analyse/næring
<i>Mulighetsstudie lokalsenter i Alver</i>		Vår 2020		Plan og analyse/næring
<i>Reguleringsplaner knytt til infrastruktur og intensjonsavtalen «Den nye kommunen skal jobba for effektiv internkommunikasjon og for å realisera lokale samferdsleprosjekt»</i>				
<i>Alversund bru</i>	Regulering av Alversund bru, viktig for sentrumsutvikling og infrastruktur	Vår 2020		SVV/Plan og analyse
<i>Ringveg Nordhordland Sambandet Vest</i>	Formålet til prosjektet Sambandet Vest er å realisere infrastruktur til et tverrsamband mellom kommunane Askøy, Meland, Radøy, Lindås og Austrheim. Planprogram er utarbeida	Vår 2020		SVV/ Samfunnsutvikling

ALVER KOMMUNE

Vi byggjer Alver kommune

<i>Hagelsund bru</i>	Regulering av gang og sykkelveg over Hagelsund bru	I prosess, forprosjekt gjennomført		SVV/ Samfunnsutvikling
<i>Planer i prosess i Radøy, Meland og Lindås</i>				
<i>Områderegulering Midtmarka og Rotemyra</i>	Områdeplan for Midtmarka og Rotemyra på Flatøy er under utvikling. Planarbeidet er omfattande; det vert planlagt for omkring 3000 bustader, 100 000m2 næringsareal, nærsenter, skule, barnehage, sjøsport mm	I prosess, sendt over til behandling		Offentleg privat samarbeid /plan og analyse
<i>Områderegulering av Langelands- skogen og Frekhaug nord</i>	Eit sentralt tema i planen er området si kopling til Frekhaug (sentrum), skule- og idrettsområdet på Sagstad og bustadområda på Fosse og vidare mot Flatøy og Knarvik. Lokalisering av funksjonar og området sin friluftslivsverdi, saman med folkehelse, born og unge og mobilitet	I slutfasen av planarbeidet		Offentleg privat samarbeid /plan og analyse
<i>Områdeplan for Manger senter</i>	Områderegulering av Mangersenterum ,mend fokus på bustader,næring og infrastruktur	I prosess		Plan og analyse
<i>Områdeplan for Ostereidet</i>	Planarbeidet skal legge til rette for ei positiv utvikling, som kan betre bu- og levetilhøva for både eksisterande og framtidige innbyggjarar. Planarbeidet har som målsetting å leggje til rette for vidare utvikling av skule-, kyrkje-, barnehageog idrettsområde, samt sikre ei god kopling mellom Ostereidet sentrum og skule- og idrettshallområde	I slutfasen har vore på 1 gangs høyring		Plan og analyse
<i>Regionale planprosessaar i 2020-2024 som vil involvere Alver i stor grad i perioden</i>				

ALVER KOMMUNE

Vi bygger Alver kommune

<i>Vassregion for Hordaland</i>	Plan for vassforvaltning for Hordaland vassregion vart godkjent i 2016 og gjeld til utgangen av 2021. Arbeidet er no starta opp med å oppdatere planen for perioden 2022 -2028			Samfunnsutvikling
<i>Strategidokument for biosfære- område Nordhordland</i>				Samfunnsutvikling